Verbetert het pedagogisch didactisch klasklimaat als leerkrachten leerlingen feedback vragen op hun gedrag en die feedback benutten?

Beantwoord door Brigitte de Kok, antwoordspecialist, en Angela de Jong, kennismakelaar Kennisrotonde.

21 november 2023

KR. 1819

Kort antwoord

In de beschikbare literatuur over feedback in het primair onderwijs (po) is geen wetenschappelijk onderzoek gevonden naar het effect van feedback vragen door een leerkracht aan leerlingen en het vervolgens benutten van de feedback door de leerkracht voor het verbeteren van het pedagogisch didactisch klasklimaat.

Toelichting antwoord

Onderzoek naar het eventuele effect van feedback vragen aan leerlingen als leerkracht in het primair onderwijs (po) en deze feedback benutten voor het verbeteren van het pedagogisch didactisch klasklimaat hebben we niet kunnen vinden. Er wordt wel veel onderzoek gedaan naar feedback (o.a., Winstone et al., 2017), maar dat richt zich meestal op feedback vanuit de leerkracht naar de leerling (Hattie, 1996; Hattie, 2007). Als er sprake is van feedback gericht op de leerkracht is het vaak vanuit ervaren leerkrachten, onderzoekers of gespecialiseerde experts (Wei et al., 2023). Bovendien is de feedback dan meestal gericht op leerkrachten in opleiding of startende leerkrachten (Maulana & Helms-Lorenz, 2016).

Uit onderzoek naar feedback vanuit leerlingen blijkt dat basisschoolleerlingen betrouwbaar feedback kunnen geven over het handelen van leerkrachten. Waarnemingen van leerlingen uit groep 6 kwamen overeen met die van externe observators (Van der Scheer et al., 2018). Deze feedback gaat vaak over de kwaliteit van de les gekoppeld aan leeruitkomsten van leerlingen (Rollet et al., 2021) in plaats van pedagogisch didactisch klasklimaat.

Er zijn een aantal succesfactoren die kunnen bijdragen aan het benutten van feedback van leerlingen (Rollet et al., 2021). Vertaald naar het doel van het verbeteren van het pedagogisch didactisch klasklimaat zou dit betekenen dat zowel de leerlingen als leerkrachten moeten weten dat de feedback doelt op het klasklimaat en gevalideerde feedbackcriteria moeten worden gebruikt. Een voorbeeld van een gevalideerde vragenlijst over het pedagogisch klasklimaat is de Klimaatschaal (Donkers & Vermulst, 2011). Deze vragenlijst bestaat uit vier clusters en wordt door leerlingen ingevuld: 1) kwaliteit van de onderlinge leerling-relaties, 2) sfeer in de klas, 3) orde in de klas en 4) kwaliteit van de interactie tussen leerkracht-leerling. Leerkrachten ervaarden dat het instrument helpt om inzicht te krijgen in het pedagogisch klasklimaat (Donkers & Vermulst, 2011). Er is geen onderzoek gedaan naar het klasklimaat van de

leerkrachten die input verzamelden door deze vragenlijst en of de leerkrachten de feedback benutten voor het verbeteren van het klasklimaat.

Geraadpleegde bronnen

Donkers, A. & Vermulst, A. A. (2011). Klimaatschaal. Meetinstrument voor het vaststellen van het klimaat in de klas voor de bovenbouw van het basisonderwijs, het voortgezet onderwijs en het middelbaar onderwijs. Oss/Uden

Hattie, J., Biggs, J., & Purdie, N. (1996). Effects of Learning Skills Interventions on Student Learning: A Meta-Analysis. *Review of Educational Research*, *66*(2), 99–136.

Hattie, J., & Timperley, H. (2007). The power of feedback. *Review of Educational Research*, *77*(1), 81–112.

Maulana, R., & Helms-Lorenz, M. (2016). Observations and student perceptions of the quality of preservice teachers' teaching behaviour: construct representation and predictive quality. Learning Environments Research, 19(3), 335–357.

Rollett, W., Bijlsma, H., & Röhl, S. (2021). Student feedback on teaching in schools. In Springer eBooks.

Van Der Scheer, E. A., Bijlsma, H., & Glas, C. A. (2018). Validity and reliability of student perceptions of teaching quality in primary education. *School Effectiveness and School Improvement*, *30*(1), 30–50.

Wei, X., Chow, M., Huang, L., Huang, X., & Cheng, G. (2023). Teacher evaluation in primary and secondary Schools: A systematic review of SSCI journal publications from 2012 to 2022. *Sustainability*, *15*(9), 7280.

Winstone, N., Nash, R. A., Parker, M., & Rowntree, J. (2017). Supporting learners' agentic engagement with feedback: A Systematic review and a Taxonomy of Recipience Processes. *Educational Psychologist*, *52*(1), 17–37.

Meer weten?

- Kennisrotonde (2018) Hoe kan feedback docenten motiveren om te professionaliseren?
- Kennisrotonde (2023) Welke instrumenten kunnen docenten in het VO en MBO gebruiken om hun pedagogisch handelen te evalueren?
- *Student feedback on teaching in schools: Using Student Perceptions for the Development of Teaching and Teachers.*

Over deze vraag

Opgesteld door: Brigitte de Kok (antwoordspecialist), Angela de Jong (kennismakelaar Kennisrotonde)

Vraagsteller: Pabodocent

Geraadpleegde experts: Maaike Koopman

Onderwijssector: Primair onderwijs

Trefwoorden: Pedagogisch klimaat, didactisch klimaat, leerling feedback

Referentie: Referentie: Kennisrotonde. (2023). *Verbetert het pedagogisch didactisch klasklimaat als leerkrachten leerlingen feedback vragen op hun gedrag en die feedback benutten?* (KR. 1819)

Dit antwoord is gepubliceerd op Kennisrotonde.nl. De Kennisrotonde is samen met NCO en Onderwijskennis een dienst van het NRO.